

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

Feloldás szerkesztők háborúban léte miatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2. Telefonszáma 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDEKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy hónapra 1 " 20

Apponyi Albert gróf beszéde

Néhány nap mulva, néhány rövid hét mulva egy éve lesz, hogy az egész világrészünkre ránehezedik a történelemben oly példátlanul iszonyatos háború csapása, melynek elszénvedéséből, melynek áldozataiból a mi édes hazánk is bizony kivette a maga részét. A legrémitőbb bűn, amelyet Isten és ember ellen el lehet követni, egy oktalan háborúnak a felidézése. Az, aki szükség nélkül, az, aki kényszerítő ok nélkül kiteszi hazáját, az emberiséget annak a szervezett tömegöldöklésnek, melynek szolgálatában a technika és a tudományok legnagyobb vívmányai állottak; az, aki fakasztja nemcsak a vérnek, hanem a könyveknek is patakjait és folyóit, melyek most elárasztják Európát, azzal én nem szeretnék cserélni.

Ismeretes az oroszok kudarcra, melyet Japánnal szemben szenvedett. Nemesak ez a kudarc vette el kedvét attól, de beállott még egy másik esemény, amely döntőbbé vált: az orosz francia szövetség kibővült az angollal. Angliának csatlakozása már abban meglátszik, hogy Franciaország mellett Angliát is szövetségeseül nyervén, Oroszország katonai erejét állandó nyugalomban kiépítvén, azt hitte, hogy itt az idő, amikor ő teljes sikerrel a német, osztrák és magyar szövetség ellen felléphet és felveheti a harcot. Az olaszt az orosz akkor már jobban ismerte, mint mi. Így tehát abban a pillanatban a tettenérésnek minden kelléke megvan!

Ettől az időtől kezdve találkoztunk azokkal a vakmerőséggel üzőt áskálódásokkal, melyeket a szomszédos kis Szerbia magának megengedett, Ettől a pillanattól kezdve élénkül az agresszió ellenünk.

Keserves tíz hónapot kellett kiállanunk. Vagyunk mi, szövetségesek, hogy ha a mostani öldöklő küzdelemben a népek egész tömegét vesszük, vagyunk mi, Ausztria és Magyarország, Németország és Törökország száznegyven millió nép. Szemben áll velünk Anglia, Franciaország, Belgium, Orosz- és Olaszország, Szerbia és Japán. Mind együttvéve, ha a gyarmatokat nem is számítjuk, amelyek pedig tetemes segítséget küldenek, háromszáz milliónyi nép. Méltó-

tassanak elgondolni, ki az, aki hogy ha maga elé állítja ezt a képet, azt nem mondaná: ez a száznegyven millió el van veszve, ha a háromszáz millióval kell szemben állnia! Pedig nincs elveszve! És miért nincs elveszve? Azért, mert a szám, — egy pillanattig sem tagadom — igen nagy erő. És ennek a számnak brutális ereje kell, hogy mindent mindvégig komoly hangulatban tartson. De még sem ez a legfontosabb! Ott vannak az erkölcsi erők tényezői, melyek ha kellő időn át tudnak érvényesülni, előbb-utóbb diadalt ülnék a számok felett. Az egész kérdés csak az, hogy kitaróan tudjanak érvényesülni.

Ugy látszik, hogy a mi viharos ezeréves történelmünkben a magyarnak elég alkalmá nyílt, hogy bebizonyítsa életrevalóságát, nagy emberi hivatását. De talán ez még mindig nem volt elég! Tapasztaljuk is, hogy a magyar nemzet egészen sajátos és példátlan elbánásban részesült, hogy neki rossz néven vették, hogy létezik. Minden más nemzetnél, barát és ellenség erénynek tekinti azt, hogy ha a maga eredetiségéhez, nemzeti egyéniségéhez szívósan ragaszkodik, hogy ha szabadságára és önön életére törtek. Erénynek tekintik azt, hogy ha nemzeti életének teljességét akarja élvezni; erénynek tekintik azt, hogy ha intézményeit nemzeti jelleggel akarja felruházni. Csak a magyar nemzetnek róják fel bűnül, hogy nemzeti életének eleget akar tenni. Tehát a gondviselés úgy akarta, hogy ezeréves történelmének vizsontagságai után egy újabb próbának legyen kitéve. Eltörpülnek mindazok a próbák, melyeknek eddig ki voltunk téve. A gondviselő Isten úgy akarta, hogy a világnak összes nemzetei közelebről szemtanúi legyenek annak a próbának, amelyet a magyar nemzet ebben a súlyos megpróbáltatásban felmutat.

De most, amikor mi világtörténelmi vizsgát teszünk le, melyen az egész művelt világ ott van és látja, mert lehetetlen nem látnia és hallja feleletünket: bebizonyítjuk, hogy méltók vagyunk arra, hogy a nemzeti független és alkotmányos jogok teljességét élvezzük és elég műveltek vagyunk arra, hogy nemzetünk minden tagja politikai jogot élvezzen.

Mi megtettük kötelességünket, de meg kell, hogy tegyünk és meg fogjuk tenni a békében is! Az nem lehet, hogy mindaz a tömérdék áldzat, hivatottságunknak,

európai szükségességünknek, jogosultságunknak, vérünkkel, hitveseknek, anyáknak könnyével, vagyonok pusztulásával kivívott ezen újabb bizonyítéka értéktelen, hatástalan, következmény nélküli legyen Magyarország fejlődésére.

És én csak azt remélem, hogy meglesz az egyhangúság abban a tekintetben is, hogy a háború gyümölcsei Magyarország teljes jogának kivívásában érvényesítenek.

Orosz ellentámadás a Dnyeszternél

— Hivatalos —

Budapest, június 26.

Hadisajtószállásról jelentik:

Oroszok minden lehető módon törekednek, hogy a Dnyeszterfronton valami eredményt elérjenek. A Linsingen-hadsereg a folyótól északra heves harcban áll, de összes állásait, orosz támadásokat sikerteljesen elhárítva szilárdan tartja. Leghevesebb volt az oroszok támadása a Pflanzler-Baltin hadsereg ellen. 24-ikéről 25-ikére virradó éjszakán az oroszok az összes állásokat veszttül bombázták. 25-én mindenütt előnyomultak, mely alkalommal válaszul felemelt kezekkel közeledtek állásaink felé, mintha megakarnák magukat adni. Utolsó pillanatban kézi gránátokat hajítottak és betörték állásainkba. Egész napon át tartó heves harcok után este az oroszokat ismét kivetettük valamennyi állásunkból. Oroszok támadásaikat az éjjel a legkisebb siker nélkül megismételték.

Olaszok tegnap bejelentett nagy offenzívája Görz ellen ismét az ellenség teljes kudarcával végződött.

Conrad — vezérezredes

Bécs, június 25.

Mint a „Neues Wiener Tageblatt“ jelenti, Hötzenndorf Conraddot, az osztrák és magyar hadsereg vezérkari főnökét vezérezredessé nevezték ki. Ő a második vezérezredese hadseregünknek. Az első, aki ezt a rangot megkapta, tudvalevőleg Jenő főherceg volt.

Békemozgalom Angliában

Amsterdam, június 26.

A londoni Union of Democratic Control, amelynek tagjai sorában többek között Ramsay, Macdonald, Travelyan, Morel és Nor-

mand is helyet foglal az egész országra kiterjedő békeakcióit fejt ki. A londoni lapok közlik, hogy az Union sok gyűlést tart, röpiratokat terjeszt a nép között s neves szónokait elküldi a vidékre, hogy hangulatot teremtsenek a béke érdekében. A szövetség legutolsó röpirata különösen érdekes. Oroszországot és Szerbiát okozza a háború kitöréséért s azt mondja, hogy Sir Edward Grey németellenes politikája egyenesen a háborúra irányult.

Felállítja azt a tételt, hogy mi-helyt az angolok megszállották Tenedost és ott az angol flotta számára bázist létesítettek, már elvesztették azt a jogot, hogy tiltakozzanak a németek belgiumi inváziója ellen. Azzal végződik a röpirat, hogy a hármasszövetségnek minden oka megvan rá, hogy bizalmatlan legyen Oroszország irányában. Sokkal végzetesebb volna egy győzelem Oroszországgal, mint a csatavesztés. Nem a német birodalom, hanem Sir Ed-

Ablakredőnyök önműködővel minden nagyságban kaphatók a PALLAGI-czégnél

ward Grey akarta a háborút és az angol titkos politika sokkal veszedelmesebb, mint a német militarizmus. Az Union of Democratic legutolsó ülésén a szónokok sürgős szükségnek hangoztatták, hogy a brit kormány jelölje meg azokat a feltételeket, amelyek alatt hajlandó volna békét kötni.

Montenegrói sereg Szkutari előtt

Amsterdam, június 26.

Londonból jelentik: Wukotich montenegrói tábornok hadseregével a hó 22-én érkezett Szkutarihoz. A tábornok hosszasan tanácskozott a város polgármesterével, akinek kijelentette, hogy a Montenegró ellenes törzseket a meduai rablásokért meg fogja büntetni.

Olasz beszámoló

Lugano, június 26.

A „Corriere della Sera” most, hogy egy hónapja folyik már az olasz háború, visszapillant az olasz hadsereg eddigi teljesítményeire. Az olasz lap mindenekelőtt a fényesen keresztülvitt mozaizást dícsőíti és szerinte a határterület nehézségeit tekintve, az eredmények is fölülmulnak minden várakozást. Végül megvizsgálja azokat az olaszokat, akik netán többet vártak, hogy a németek tíz hónap alatt nem bírták a francia harcveronalat áttörni.

A Gazetta del Popolo úgy találja, hogy a háború első hónapjának legfontosabb eredménye az olasz nép egysége, amely azt igazolja, hogy Itália népe nagy nemzeté lett.

A romániai ellenzék páfördulása

Az orosz vereség hatása

Az igazi szenzáció erejével ható hírt kapunk Romániából. A hónapok óta az „ántánt” mellett lázasan agitó román ellenzék a Bratianu-kormányra kibékült. Az „Actiunea Nationala” (a nemzeti akció), mely a minap adta ki hírhedt kiáltványát a román néphez, melyet arra hívott fel, hogy a kormány megbuktatására törjön, szelid bárány lett, leszerelt és az ellenzék vezetőférfiai bizalmat szavaztak a Bratianu-kormányának eddigi külpolitikája miatt s a jövőre nézve bizalommal viseltetnek iránta.

A hivatalos híradás így szól:

Az ellenzéki pártok és a „Nemzeti Akció” ma megegyeztek és Bratianu köré csoportosultak, teljes bizalmukat fejezték ki Bratianu iránt s lemondtak végleg arról a tervről, hogy a kormány ellen bukott szándékkal mozgalmat indítsanak.

A hír óriási hatással volt az egész román közvéleményre s ki-ki kereste a váratlan béke okát. A kívánság hamarosan teljesült, tudvalevő, hogy a napokban Bratianu miniszterelnök beszélgetést folytatott Take Jonescu és Lahovary János román politikusokkal,

miután már előbb Marghilomannal tárgyalt.

E beszélgetések folyamán informálta Bratianu az ellenzék férfait arról, hogy mi történik Oroszországban. Eszerint Oroszország történetének legsúlyosabb napjait éli. Oroszországban mindegyre általánosabb lett a forradalmi mozgalom, mely eddig husz merénylettel levegőbe röpítette a Putilov-fegyvergyárat és 19 munició szállító vonatot. A mozgalom átragadt már a katonákra és tisztikarra, melylyel szemben Maklakov belügyminiszter teljesen tehetetlenül állt. Ezért le is kellett mondania. Az orosz kormányban rövidesen radikális változás fog bekövetkezni, de amely változás szintén nem lesz képes gátat vetni a forradalmi mozgalomnak.

A dolgok ilyen állása folytán Románia sem Oroszországgal, sem szövetséges társaival többé nem tárgyalhat. E rettenetes események küszöbén Romániának egyetlen kötelessége van: távol tartani magát az európai véres eseményektől és saját belső ügyeinek rendezéséhez kell látnia.

Az idők és helyzetek e változásának egyik ekes tanúsága a russzofil hírvéneke örvendő Take Jonescu lapjának, az „Opiniának” itt következő gyönyörű Páfördulása. Cikkét ír a lap Románia magatartásáról és az európai háboruskodó hatalmakról. A legjellemzőbb részeit a következőkben adjuk:

„Nincs bizalmunk Oroszország őszinteségében, midőn nemzeti-ségi elvről beszél. Nem bizunk a testvérek (olaszok, franciák, szerbek) támogatásában, ha bajba kerülünk, ezeknek érdeke az lesz, hogy ne támogassanak bennünket.

Nem vagyunk sem russzofilek, sem germanofilek. Románok vagyunk csupán!

Nincs előre elhatározott szándékunk megtámadni a harcoló felek egyikét vagy másikat s amidőn minden nemzet a maga érdekét védi, kötelességünk megvédeni a miénket is.

Midőn nem vonjuk kétségbe mások jóhiszeműségét, ne vonjuk kétségbe a miénket se.

Megmondtuk és megismételjük: Oroszországtól nem volt semmi hasznunk a multban és nem lesz a jövőben sem.

A szláv és teuton antagonizmusban többre becsüljük a németet.

Huzzuk ki a kardot a román nemzeti ideáért, azonban ne folyjon többé román vér mások érdekében, miként a multban történt.

Valaha a kereszténység ügyeinek érdekében kérték a románok segítségét, (orosz-török háború 1878-ban, Szerk.) ma a nemzeti-ségi eszme nevében kéri ezt tőlünk, félve közeledünk mindkét történelmi dátumhoz.

És ugyanazok a hatalmak fogják a mostani békeszerződést aláírni, amelyek az 1878-ikat aláírták.

Téves vélemény a népeket a jövő szempontjából itélni meg, ellenkezőleg a jövőt a mult tényei alapján kell megalkotni. Vigyázzanak Románia vezetőférfiai, hogy Románia akciója ne legyen egy csufosan végződő kaland,

hanem a románok igazi megerősödése, Románia valódi nagysága keljen ki a nyomában.”

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Június 27. Vasárnap. Róm. kath. és Protest. C. 5. László k. Görög-orosz június 14. D. 5. Metód Nap kel 4 óra 04 perckor, nyugszik 8 óra 00 perckor.

Időjárás. Helyenkint zivataros esők és egyelőre lényegtelen hőváltozás várható. Sürögnyprognózis: Elvértve esapadék, zivatarok, meleg. Déli hőmérséklet 26-8 Celsius.

Választás a városnál. A tegnapi délelőtt megtartott tisztújító közgyűlésen töltötték be a Czirbus Dániel nyugdíjazása folytán megüresedett árvaszéki jegyzői állást. A kijelölt választmány a négy pályázat közül csupán kettőt jelölt: Dr. Vidor Rezsőt és Dr. Nikelszy Jenőt. A közgyűlés 31 szótöbbséggel Dr. Nikelszy Jenőt választotta meg árvaszéki jegyzőnek, a ki állását csak a háború után foglalja el, miután jelenleg katonai szolgálatot teljesít.

Szent napok. Ismét dől a síró panaszokkal a rend a pengő kasza nyomán a drága magyar földeken, a hűvös hajnaloktól egész napszálladatokig, hogy elmultak az esős napok, amelyek megállították kicsi időre az aratást. És mostanság mélyebben hajlong a négyoros kalász, mert nehezebbek lettek a gabonaszemek, teltebbé duzzasztotta a váruvart eső, amely jótékonyan megáztatta a szikkadt határokat, ahol most messze lehet látni, a homok teleítta magát s egyideig nem szállong a levegőben a földek felett. És gyorsabban megy a munka is, vége a hőségnek, amely ha nem sokáig tart, akkor is örömmel tölti el a gazdák szívét, mert ha valamivel tovább tart az aratás, az sem baj, a lehűlt levegőben nem érik túl a gabona. És elgondolkoznak ezen estéli időkben, ha jóval napszálladatok után összegyűlnek a tanyák előtt, hogy hát az idén a csudák idejét élik a magyar földek emberei. Akár télvíz idején is lehetett volna szántani, olyan idők jártak, azután pedig hamarabb kezdődhetett az aratás, a nap gyorsabban végezte érlelő munkáját, mint más esztendőben. És most megtörtént, amire alig számítottak: eső jött és nem fenyegeti a gabonát a túlérés veszedelem. S úgy elbeszélgetnek ezeken, hogy alig marad idő pihenésre. De mindent pótol az akarat, különösen ezeken a szent napokon, amelyeknek eredményes munkája az életet jelenti minden embernek. És mire a nap első sugarai elöntenek a határokat, már rég munkában állanak az esti beszélgetők, akik már nem sokára magasra rakott asztalok árnyékában tölthetik el a déli pihenőket.

Elmennek a beteg lovak. A makói lókörházba, mint már közöltük, a napokban 66 beteg ló érkezett a megfelelő kísérő személyzettel. Mivel azonban a ló-

kórház még nem készült el, a temesvári katonai parancsnokság távirati utasítására, a lovakat vasárnap délelőtt utnak indítják Nagykikindára.

Meghívó. A Bethánia egylet makói fiókja folyó évi június hó 27-én, azaz vasárnap este 8 órakor az ev. ref. egyház tanácstermében a csanádmezei vakoknak segélyezésére szeretetvendégséget rendez, melyre ezúton is minden érdeklődőt vallásfelekezettől nélkül szeretettel hívunk meg. Belépő-díj 1 korona.

A rendőrségről. A Maros hidon a Kiszombor felőli részen a javítási munkálatok megkezdődtek, ennél fogva figyelmeztetnek a kocsival közlekedőket, hogy az említett helyen óvatosan hajtsanak. — Elveszett Török Ferencné hadisegély könyvecskéje, megtaláló a rendőrséghez hozza be. — Lélek Gáspár tanító Vásárhelyi-utcai lakásán 15 drb. jegyes liba van gazdátlanul. Tulajdonosa a rendőrségnél átveheti. — Elveszett 16 darab jegytelen liba. Megtaláló a rendőrségnek jelentse.

Háborúra való életbiztosítás. 43-50 éves B) osztályú népfelkelők minden pótdíj nélkül, háborúra azonnal érvényes életbiztosításokat köthetnek az Első Magyar Általános Biztosító társaságnál. Felvilágosítást ad ezen társaság itteni főügynöksége.

Anvarkönyvi hírek. Elhaltak: Kulesár László 6 éves, Szabó István 71 éves korában.

Brassó bucsuja a 46-os hősöktől

Elment a XI-ik menetszázad

A „Brassói Hírlap” írja ezeket a kedves sorokat a szegedi 46-os katonákról, akik között a makói fiúk is küzdenek és a kiket rövid ott tartózkodásuk után a brassói közönség annyira megkedvelt:

Ismét elment egy csapat fiatal katona, napsütötte barna arcu fiúk. Elindultak a nagy ünnepre, a népek sorsát döntő harcok viharába, hogy vasizmaikkal megállják helyüket a sok-sok és magyar vitéz között, kik szent vérükkel szerezték meg a drága magyar haza tujel-mézzel folyó földjét a sok diadala között, kik vitézségükkel tartották meg ezer baj között a szent hazát.

Napok, évek századok tüntek el, népek pusztultak és születtek, világrészek tüntek el a nagy semmiségbe és újabb világrészek kerültek a föld felszínére és a nagy századok alatt a népek ezerszer pusztították, ölték egymást.

És ez idők alatt a magyar mindig állt, vérrel, kitartással tartotta vissza a magyarok száz-ezernyi ellenségét, mindig fennmaradt a Kárpátok magaslatain, a föld rónáin és az örökké ég-színű tenger sziklás partjain a kettős szent kereszt és piros-fehér-zöld lobogó —

A szörnyű háború közepette, egyszerre új arcok, az alföldi naptól megbarnult fiúk jöttek le a bérces Erdély legrégebbi sarkára — hozzánk.

Már az első nap megkedveltük

Kiadó föld

Az apátfalvai és kiskirályhegyesi országút mentén Varga Istvánné szomszédságában

6 köblös föld

terméssel együtt kiadó. Értekezni **MOLNÁR ISTVÁNNÁL**

Barcsay-utca 18. sz. alatt.

Kiadó föld. Kiskoru Mező Imre tulajdonát képező belső-járandóba (Dokudlő) 109. számú

17 kis hold föld

tanyával együtt haszonbérbe kiadó. Bővebbet a városi közgyámnál. Fent nevezett föld ugyanis e hó 30-án lesz a városi közgyámi hivatalban a legtöbbet ígérőnek kiadva.

„JUTA”

lisztes zsákokat 150 fillérért, korpás zsákokat 100 fillérért vesz darabonként a

Zeitler Rudolf és Tsai gőzmalom és jéggyár részv.

Egy keveset használt

„DEERING”

kéveköts aratógép, két darab javított marókrakó aratógép, egy használt gőzcséplőgép garnitúra, egy kazalozó gép olesón eladó Glück Samunál, Makó.

ELADÓ HÁZ.

Szegedi-utca 45. ujszámú ház, mely egészen téglá épület, ellehet kétféle is vágni, jutányos áron kedvező fizetés mellett azonnal

eladó és átvehető,

ugyanott egy finom Wertheim-szekerény is eladó. Tudakozódní a fenti sz. a.

Kiadó föld

Rákosi-utfélen 22 kat. hold tanya-föld gabona termés alá több évre

kiado.

Értekezni lehet: Szent Anna-utca 29. ujszám alatt

RIKÁCS JÁNOSNÁL

Ujságárusokat

felvesz e lap kiadóhivatala.

Hereföld 100 hold kiadó Iritz Miksánál.

A Korzó-szálloda és vendéglő kedvező árban eladó.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen

A „MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG”-ba.

Lábápoláshoz! Izzadás ellen!

A mosani világháboruban a nagy fáradalmak között harcosaink áldása

1 tubus 150

Pára-pasta

1 tubus 150

megkönnyebbiti a gyaloglást, megszünteti a test (láb és kéz) izzadását, megakadályozza a bőrke-ményedés képződését és bevált óvszer az összes bolhák tetvek és egyéb férgek ellen

Kapható Makón:

Popper Gyula drogériájában, Főter.

Tábori postacsomagban küldhető.

Mindenki örül, mert

napról-napra megújuló győzelmeink csak örömmel tölthetnek el mindenkit. Mindennap egy lépéssel közelebb jutunk a nagy háború befejezéséhez és mindennap egy lépéssel közelebb ahhoz, hogy a nagy munka megjelenhessen. Kiadóhivatalunk nagy súlyt helyez arra, hogy

kifogástalan, izléses munka

legyen, mit csak úgy érhetünk el és csak úgy lesz értékes mindenki előtt a munka, ha azt hőseink arcképeinek százai díszítik. Mindenki ösmerje tehát kötelességének hozzátartozója arcképet elhelyeztetni a hősök arckép-albumában, mert egy hősünk arcképének sem szabad hiányozni ebből a díszes albumból.

Még mindig fogadunk el fényképeket!